

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 59 0 Пс 028286 21 Рев
Бања Лука, 8.12.2021. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Виоланде Шубарић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Завод ... Б.Д. БиХ, кога заступа Правобранилаштво Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, против тужене Б.б. а.д. Б., у стечају, коју заступа М.З., адвокат из Б., ради утврђења, вриједност спора 3.557.819,75 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Вишег привредног суда у Бањој Луци број 59 0 Пс 028286 21 Пж 2 од 27.5.2021. године, на сједници одржаној 8.12.2021. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Захтјев туженог за накнаду трошкова састава одговора на ревизију, се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Окружног привредног суда у Бијељини број 59 0 Пс 028286 20 Пс 3 од 5.1.2021. године, одбијен је захтјев тужитеља да се утврди да је основано потраживање по основу камата на уговоре о ороченом депозиту број ... од 15.7.2014. године; број ... од 29.8.2014. године; број ... од 9.10.2014. године и број ... од 25.10.2013. године и по основу уговора о пружању услуга вођења рачуна, број ... од 15.11.2013. године у укупном износу од 32.424,45 КМ, са законском затезном каматом од 23.12.2014. године до 24.1.2017. године, те захтјев да се утврди да је основано потраживање законске затезне камате у износу од 2.262.334,04 КМ, на признато потраживање износа од 2.980.182,53 КМ, обрачунате од 31.12.2014. године, као дана доспјелости потраживања до 30.4.2019. године, што би тужена била дужна признати и то потраживање унијети у табелу потраживања. Истом пресудом, одбијен је захтјев којим се тражи излучење или накнада за излучење у износу од 2.947.758,08 КМ, са захтјевом да се наведени износ издвоји и исплати тужитељу, као и евентуални захтјев, да се утврди да је основан излучни захтјев у износу од 447.758,08 КМ и захтјев за накнаду трошкова поступка и тужитељ је обавезан да туженој накнади трошкове поступка у износу од 24.312,60 КМ, а одбијен је захтјев преко овог износа.

Другостепеном пресудом Вишег привредног суда у Бањој Луци број 59 0 Пс 028286 21 Пж 2 од 27.5.2021. године, жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда потврђена и одбијени су захтјеви тужитеља и тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Тужитељ ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се побијана пресуда „укине, те иста преиначи и усвоји тужбени захтјев“ или укине и предмет врати на поновно суђење.

Тужени у одговору на ревизију предлаже да се ревизија одбије и да се обавезе тужитељ да му накнади трошкове састава одговора на ревизију у износу од 4.387,50 КМ.

Ревизија није основана.

Тужитељ захтјевом у тужби тражи да се утврди да је основано потраживање које је пријавио у стечајном поступку који се води над имовином тужене и да се из стечајне масе излуче новчана средства тужитеља.

Расправљајући о овако постављеном тужбеном захтјеву првостепени суд је утврдио: да је дана 23.12.2014. године отворен поступак ликвидације над имовином тужене, у ком поступку је тужитељ пријавио потраживање, по основу уговора о пружању услуга вођења рачуна и по основу напријед наведених уговора о ороченом депозиту у укупном износу од 2.980.182,53 КМ; по основу уговорене камате закључно са даном 20.1.2015. године, у износу од 7.387,64 КМ; по основу камата на орочене депозите у износу од 91.476,46 КМ; и излучни захтјев у износу од 1.523.299,80 КМ; да је одлуком број ... од 20.3.2015. године, ликвидациони управник на основу одредбе члана 16. Закона о ликвидацији („Службени гласник Републике Српске“, број 64/02) и члана 117. Закона о банкама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 44/03 до 59/13, даље: Закон о банкама из 2003. године, који се примјењивао у вријеме отварања поступка ликвидације над имовином тужене), признао потраживање тужитеља у износу од 2.980.182,53 КМ, а да није признао излучни захтјев тужитеља и да није одлучено о захтјеву за уговорене камате (у износу од 7.387,64 КМ) и о каматама на орочене депозите (у износу од 91.476,46 КМ); да је над имовином тужене отворен стечајни поступак дана 24.1.2017. године и да је тужитељ 16.3.2017. године пријавио потраживање и то: да се из стечајне масе изузму средства рачуна јавних прихода у износу од 407.317,89 КМ (депозит по виђењу у КМ), износ од 129,26 КМ који се односи на депонована средства у EUR прерачуната у КМ и средства са рачуна за посебне намјене у износу од 40.288,36 КМ, а за случају да се одбије наведени захтјев, достављена је пријава потраживања, како слиједи: по основу уговора о вођењу рачуна и по основу уговора о депозиту и то: уговора број ..., број ..., број ..., број ..., број ..., број ... и број ..., у укупном износу од 2.980.182,53 КМ; захтјев за камату на орочене депозите у износу од 91.476,46 КМ; захтјев за законску затезну камату од дана доспјелости потраживања до отварања стечаја, у износу од 577.637,22 КМ и на име таксе на пријаву потраживања у стечајног поступку у износу од 10.000,00 КМ; да је стечајни управник на испитном рочишту од 24.5.2017. године, признао потраживање у износу од 2.980.182,53 КМ, а оспорио је потраживање у износу од 679.113,68 КМ – и исто је разврстао у исплатни ред приоритета намирења под тачком 5. став 1. члана 279. став 1, у вези са чланом 269. став 5. Закона о банкама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 4/17, са исправком у броју 19/18, даље: Закон о банкама из 2017. године, који се примјењивао у вријеме отварања стечајног поступка) и оспорио је излучно право стечајног повјериоца на новчаним средствима; да је вјештак финансијске струке М.З. из Б. нашао, да су на дан отварања поступка ликвидације потраживања тужитеља према туженој износила 2.947.758,08 КМ и по основу уговорених камата 32.424,45 КМ, што укупно износи 2.980.182,53 КМ, те је на тај износ обрачунао законску затезну камату за период од

отварање поступка ликвидације до дана израде налаза (30.4.2019. године), у укупном износу од 2.262.334,04 КМ; и да је тужитељ тужбу у овој правној ствари поднио 14.4.2015. године.

Полазећи од утврђења да је у стечајном поступку оспорено потраживање тужитеља (као стечајног повјериоца), у износу од 679.113,68 КМ, првостепени суд је закључио, да је само тај износ и по основима по којима је потраживање у наведеном износу пријављено у стечајном поступку, могао бити предмет спора у овој парници. Даље је закључио да, с обзиром да се тужбеним захтјевом тражи да се утврди да је основано потраживање на име камата по основу уговора о ороченим депозитима и уговора о пружању услуга вођења рачуна, у износу од 32.424,45 КМ и законска затезна камата на признато потраживање од 31.12.2014. године до 30.4.2019. године у наведеном износу од 2.262.334,04 КМ, да нема идентитета између предметног потраживања (по висини, а ни по основима потраживања), са потраживањем које је оспорено у стечајном поступку, па је овај дио тужбеног захтјева, из тих разлога одбио. Из истих разлога, због непостојања идентитета потраживања у стечајном поступку (у којем је оспорено потраживање по основу законских затезних камата на потраживање - признато у том поступку, за период од доспјелости потраживања до дана објављивања рјешења о отварању стечајног поступка, у износу од 557.637,22 КМ) и у овој парници, у којој се тражи да се утврди да је основано потраживање у износу од 2.262.334,04 КМ, на име законских затезних камата на признато потраживање, обрачунатих од доспјелости потраживања (31.12.2014. године), до дана израде налаза вјештака (30.4.2019. године), одбијен је и овај дио тужбеног захтјева. И најзад, првостепени суд је позивом на одредбу члана 91. Закона о стечају („Службени гласник Републике Српске“, број 16/16, даље: ЗС), одбио излучни захтјев на новчаним средствима и евентуални захтјев, да се утврди да је основан излучни захтјев или накнада за излучни захтјев у износу од 447.758,08 КМ, уз образложење, да предмет излучења може бити само ствар или право, који су објект стварног права, а не и новац као генерички одређена ствар.

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда и оцијенио је жалбене наводе који су од одлучног значаја за одлуку у овоме спору, који се тичу уредности предметне тужбе (с обзиром да се спор води из основа стечајног поступка), па је жалбу тужитеља одбио и првостепену пресуду потврдио, уз допуну: да када се има у виду да су сагласно одредби члана 117. став 8. Закона о банкама из 2003. године, сви повјериоци дужни да у ликвидационом поступку пријаве своја потраживања према банци у року од 60 дана од прве објаве, наведено упућује на закључак, да се могу пријавити само она потраживања која су доспјела до дана отварања поступка ликвидације и да стога, престају тећи камате (уговорене и законске затезне), слиједом чега се предметни уговори о депозиту, отварањем ликвидационог поступка сматрају доспјелим. Из истих разлога је, према становишту тога суда, мјеродавно право за наплату камата након отварања ликвидационог поступка Закон о стечају и Закон о ликвидацији, а не Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ", број 29/78, 39/85 и 57/89, те „Службени гласник Републике Српске“ број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04, даље: ЗОО).

Одлука другостепеног суда је правилна и законита и ревизионом наводима тужитеља ничим битним се не доводи у сумњу.

Према одредби члана 1035. став 1. ЗОО, уговор о новчаном депозиту је закључен када се банка обавезала да прими, а депонент да положи код банке одређени новчани

износ. Новчани депозит може бити по виђењу или орочен, с отказним роком или без отказног рока, са посебном намјеном или без намјене (члан 1038. став 1. ЗОО). Банка плаћа камату на средства која су код ње депонована, уколико законом није другачије одређено, а висина камате утврђује се уговором о депоновању, а ако уговором ништа није предвиђено плаћа се законска камата (члан 1042. ЗОО).

Према утврђењу нижестепених судова парничне странке су 15.11.2013. године закључиле уговор број ..., о пружању услуга вођења рачуна: за редовно пословање (број ...) и за прикупљање јавних прихода (број ...) и уговоре о ороченим депозитима и то: уговор број ... од 29.10.2013. године о ороченом депозиту средстава у износу од 700.000,00 КМ, уговор број ... од 1.7.2014. године о ороченом депозиту средстава у износу од 400.000,00 КМ, уговор број ... од 1.9.2014. године о ороченом депозиту средстава у износу од 1.000.000,00 КМ, уговор број: ... од 10.10.2014. године о ороченом депозиту средстава у износу од 400.000,00 КМ;

Према даљем утврђењу судова које је, супротно наводима ревизије, резултат правилне оцјене изведених доказа и које према одредби члана 240. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП), не може бити предмет испитивања у ревизионом поступку, тужитељ је у ликвидационом поступку пријавио потраживања у односу на тужену, а након тога је и у стечајном поступку пријавио потраживања, по основу напријед наведених уговора у укупном износу од 2.980.182,53 КМ, на име камата на орочене депозите у износу од 91.476,46 КМ, по основу законских затезних камата од дана доспјелости потраживања до дана отварања стечаја у износу од 577.637,22 КМ и на име таксе плаћене на пријаву потраживања у стечајном поступку у износу од 10.000,00 КМ.

Како је стечајни управник на испитном рочишту од 24.5.2017. године одржаном пред Окружним судом у Бијељини, у предмету број 59 0 Ст 030145 16 Ст 2, признао потраживање тужитеља у укупном износу од 2.980.182,53 КМ, а стечајни судија је објавио да су потраживања овог повјериоца призната у том износу, сагласно одредби члана 279. став 3, у вези са чланом 273. Закона о банкама из 2017. године), признање потраживања у стечајном поступку (која су уписана у Табелу пријављених потраживања), има дејство правоснажне пресуде (члан 279. став 3. тог закона), како су правилно судили и нижестепени судови и иста се, с обзиром на правну природу предметног спора, намирују на начин и у поступку прописаном одредбом 279. став 2. у вези са чланом 269. став 5. истог закона.

Зато, и по налажењу овога суда, нема основа за усвајање тог дијела захтјева тужитеља у овом судском поступку, па се ревизиони наводи у овом правцу указују неоснованим. Овакав закључак овога суда произлази и из одредбе члана 174. ЗС, у вези са чланом 273. Закона о банкама из 2017. године, сагласно којој одредби се, стечајни повјерилац, само у погледу потраживања спорних у стечајном поступку, упућује на парницу, ради утврђивања основаности тих потраживања (под условом да раније није био започет поступак пред судом у вези истих потраживања), што није случај са потраживањима у наведеном износу, која су призната и у ликвидационом а затим и стечајном поступку.

Преостала потраживања тужитеља која су оспорена у стечајном поступку у укупном износу од 679.113,68 КМ, представљају збир износа по основу: камата на орочене депозите, у износу од 91.467,46 КМ; законских затезних камата од доспјелости

потраживања признатог у стечајном поступку до објављивања рјешења о отварању стечајног поступка над тужитељем, у износу од 557.637,22 КМ; и таксе на пријаву потраживања у стечајном поступку, у износу од 10.000,00 КМ, и само би за тај износ и по тим правним основима, у складу са предње наведеном одредбом члана 174. ЗС, у вези са чланом 273. Закона о банкама из 2017. године, били остварене процесне претпоставке за утврђење основаности потраживања које је предмет тужбеног захтјева у овој парници, како су правилно судили и нижестепени судови. За овакав закључак је без значаја чињеница да стечајни управник у оспореном потраживању у износу од 679.113,68 КМ, није изнио структуру тих потраживања јер иста произлази из садржаја пријаве потраживања стечајног повјериоца од 16.3.2017. године. Из ових разлога, ревизиони приговори да су судови, због погрешне оцјене пријаве потраживања у стечајном поступку и записника са испитног рочишта сачињеног у истом поступку починили повреду одредаба парничног поступка из члана 8. ЗПП и 132. истог закона, нису сновани.

Код оваквог стања ствари и чињенице да се тужбеним захтјевом тражи да се утврди да је основано потраживање по основу камата, из основа напријед означених уговора: о пружању услуга вођења рачуна и уговора о ороченим депозитима, у укупном износу од 32.424,45 КМ, са законском затезном каматом од 23.12.2014. године до 24.1.2017. године, који вид потраживања, у том износу, а ни по том основу, није пријављен од стране тужитеља у стечајном поступку, правилно су нижестепени судови закључили да у односу на овај вид потраживања (због непостојања идентитета у погледу основа и висине потраживања у овом поступку - и пријављених потраживања у стечајном поступку), нису оставене процесне претпоставке из предње наведених одредби ЗС и Закона о банкама из 2017. године, за одлучивање у овој парници. Наведени недостатак тужбе, и по оцјени овога суда, представља довољан (законом прописани разлог), за одбијање тог дијела тужбеног захтјева.

Осим наведеног, када се има у виду да из налаза поменутог вјештака произлази, да је у структури укупног потраживања тужитеља у односу на тужену, на дан 23.12.2014. године (када је отворен поступак ликвидације над туженом), у износу од 2.980.182,53 КМ, садржан и износ од 32.424,45 КМ - по основу редовних камата (који је овдје предмет спора) и да је то потраживање тужитеља садржано у оквиру признатог потраживања у износу од 2.980.182,53 КМ, предметно потраживање дијели правну судбину тог признатог потраживања (од 2.980.182,53 КМ), о чему је напријед било говора, па је и из тих разлога тужбени захтјев у односном дијелу неоснован.

Што се тиче захтјева за законске затезне камате на наведени износ од 32.424,45 КМ, које се у тужби траже од 23.12.2014. године до 24.1.2017. године, то јесте, за вријеме трајања поступка ликвидације и захтјева којим се тражи, да се утврди да је основано потраживање у износу од 2.262.334,04 КМ, на име законских затезних камата на признато потраживање, обрачунатих од доспјелости потраживања (31.12.2014. године), до дана израде налаза вјештака (30.4.2019. године), по налажењу овога суда, нижестепени судови су правилно судили када, су због непостојања идентитета у погледу тих дијелова тужбених захтјева и потраживања пријављених у стечајном поступку, исте одбили као неосноване. Поред тога, другостепени суд је, позивом на релевантне одредбе материјалног права, детаљно и аргументовано образложио разлоге из којих, не теку редовне, ни законске затезне камате, како у погледу потраживања признатих у ликвидационом и у стечајном поступку, тако и у погледу оспорених потраживања у тим поступцима и за своју одлуку у том дијелу је дао ваљане, аргументоване и на утврђеном чињеничном стању и на материјалном праву, засноване разлоге, које као правилне

прихвата и овај суд, па се указује беспотребним понављање у том дијелу, већ датих разлога.

Правилно су нижестепени судови судили када су излучни тужбени захтјев и евентуални дио захтјева одбили налазећи, да предмет излучења може бити само ствар која је објект стварног права. Наиме, у пријави потраживања у стечајном поступку тужитељ је поднио захтјев, да се из стечајне масе изузму средства рачуна јавних прихода у износу од 407.317,89 КМ, у износу од 129,26 КМ (депонована у EUR, изражена у КМ) и са рачуна за посебне намјене у износу од 40.288,36 КМ, што износи укупно 447.736,41 КМ, а у тужби евентуалним дијелом захтјева тражи, да се утврди да је основан излучни захтјев у износу од 447.758,08 КМ и да се наложи туженој да призна излучни захтјев тужитељу, односно да му накнади износ од 447.758,08 КМ. Међутим, супротно наводима ревизије, с обзиром да се наведени износ од 447.758,08 КМ, не може издвојити из стечајне масе стечајног дужника и да се право на намирење исплатом стечајних дужника спроводи на начин прописан споменутом одредбом 279. став 2. у вези са чланом 269. став 5. Закон о банкама из 2017. године, који је овдје „lex specialis“ и којим је одређен редосљед приоритете у исплати обавезе банке у стечајном поступку, међу којим су и депозити правних лица, из којих разлога не постоје законски услови да се та средства, у износу од 447.758,08 КМ, издвоје из стечајне масе стечајног дужника, слиједом чега је побијана пресуда и у овом дијелу правилна и законита. Овакав правни став у погледу истог правном питања је већ изражен у одлуци овога суда број 59 0 Пс 028305 16 Рев од 17.8.2017. године, која је одржана на снази одлуком Уставног суда Босне и Херцеговине број АП-4083/17 од 19.9.2019. године.

С обзиром на разлоге садржане у образложењу ове пресуде, остали наводи ревизије нису од значаја за правилност и законитост побијане пресуде.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 248. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Одбијен је захтјев тужене за накнаду трошкова састава одговора на ревизију у износу од од 4.387,50 КМ, јер исти у смислу одредбе члана 387. став 1. ЗПП, не представља неопходну радњу у поступку која је утицала на одлуку по ревизији.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић